

Vedlegg 5. Økonomi ved aksjoner

Det er kommet en ny økonomisk veiledning fra Kystverket som beskriver forholdene rundt økonomisk garanti, se "Administrativ veileder for kommuner og IUA" hos www.kystverket.no/?did=9964622.

5.1 Budsjett og regnskap

Et systematisk oppbygd regnskap gir en god oversikt og forenkler regnskapsavslutningen. Eventuelle erstatningskrav kan fremmes raskere. I de tilfelle der staten dekker eller garanterer for utgiftene, eller forskutterer inntil endelig dekning foreligger, forutsettes det at denne kontoplanen er fulgt, alle poster under kapittel 1443:

5.2 Kontoplan

Post	Navn
6450	Fartøy, leie og vedlikehold
6400	Maskiner/transportmiddel, leie og vedlikehold
6410	Lenser/opptakere, leie og vedlikehold
6599	Andre driftsutgifter, leie, forbruksmateriell
7130	Reiseutgifter, forpleining
6710	Faglig bistand aksjon
6731	Refusjon lønn UA Svalbard, depotstyrken, andre
6733	Deponi, sluttbehandling av forurenset masse
6890	Annen kontorkostnad

Sysselmannen på sin side er avhengig at regnskap og betaling av regninger inngår i bestillingens ordinære regnskapssystem, Agresso. Dette vil kunne føres på en slik måte at alle posteringer fra aksjonen kan spores og i etterkant føres inn i den av Kystverkets godkjente kontoplanen.

Anvisningsmyndighet ved statlige aksjoner

Anvisningsmyndigheten tilligger primært lederen i UA Svalbard etter retningslinjer gitt av Kystverket.

5.3 Lønn og godtgjørelser

Offentlig ansatte med unntak av depotstyrker

For offentlig tilsatt personell som medvirker i en aksjon utbetales lønn på vanlig måte. Det kan ikke avtales andre satser for forureningsaksjoner.

Depotstyrker

For depotstyrken gjelder særavtale.

Engasjert personell

- Arbeidsledere gis en timelønn tilsvarende vanlig topplønn for arbeidsledere i off. regulativer.
- Annet engasjert personell lønnes med topplønn i offentlige regulativer for ufaglært arbeidskraft.
- Engasjert personell tilkommer ikke overtidsbetaling, reise- og kostgodtgjørelse eller smusstillegg.

Smusstillegg

Smusstillegg utbetales som til offentlig ansatte mannskaper etter ordinære satser.

Reise- og kostgodtgjørelse

Utbetales til offentlig ansatte mannskaper etter ordinære satser.

5.4 Transport

Om det ved innkalling av eget personale eller andre viktige personer må benyttes befordringsmiddel utover offentlig transport, skal forhåndsgodkjennelse innhentes fra aksjonsledelsen.

5.5 Leiepriser

Utstyr, maskiner m.v.

Det finnes ingen offentlige satser for leie av maskiner, båter etc. under aksjoner. Norges landbruksøkonomisk institutt, Vegvesenet og Maskinentreprenørenes forbund har laget retningslinjer for maskinleie. Det anbefales at disse legges til grunn ved fastsettelse av leiepris. Ellers kan det benyttes leievilkår som er vanlige i andre sammenhenger.

Båter

Kontraktfestede båter tilkommer godtgjørelse i henhold til avtale. Ved leie av større båter fastsettes en fast døgnpris. For mindre båter bør man avtale en timepris, inkl. brennstoff. Slike satser bør fastsettes lokalt. Ved utarbeiding av satser for leie av større fiskebåter bør det videre kunne tas utgangspunkt i satser som gjelder i eksisterende avtaler med redere. Leien bør også omfatte driftsutgifter, for eksempel forsikring av mannskap og materiell, lønn, klargjøring av båter til aksjoner mv.

Det bør settes opp en skriftlig avtale om leieforholdet. Avtalene bør presisere klart hva leieprisen dekker for å forhindre at det kommer krav om dekning av utgifter utover leiepris som er avtalt.

5.6 Forsikring ved statlige aksjoner

Utstyr

Staten er selvassurandør.

Personell

Staten opptrer som selvassurandør overfor egne ansatte. Øvrige personer ved statlige aksjoner er forsikret i Forende forsikring ved to typer poliser, der begge polisene omfatter:

"ulykkesskader mannskapene måtte pådra seg i forbindelse med depottjeneste, aksjoner og arbeide med vern mot skader i sjøen, i vassdrag og på land. Forsikringen omfatter også reiser til og fra ulykkesstedet". Forsikringssummene er basert på G-regulering med 15G både ved dødsfall og invaliditet.

Den ene politen gjelder ikke statsansatte personer som inngår i de faste depotstyrkene. Dette er en kollektiv ulykkesforsikring som fornyes hvert år. Den andre politen gjelder et ubegrenset antall ikke statsansatte personer som blir mobilisert til arbeid med vern mot større forurensningsulykker. Denne forsikringen trer i kraft fra det tidspunkt Kystverket gir beskjed til forsikringsselskapet. I de tilfeller hvor det er aktuelt å kalle inn mannskaper utover de faste depotstyrkene, må de som forestår denne innkallingen straks gi beskjed til Kystverket, som da kontakter forsikringsselskapet. Ved aksjonens utløp må en deklarasjon over antallet personer og medgatte tjenestedøgn sendes Kystverket som videresender deklarasjonen til forsikringsselskapet. Deklarasjonen skal være attestert av revisor, eller på "annen betryggende måte".

5.7 Erstatninger

Ødelagt/skadet utstyr

Er skadevolder kjent og betalingsdyktig, blir erstatning av ødelagt/skadet utstyr en sak mellom skadelidte og skadevolder. Dersom skadevolder er ukjent, ikke betalingsdyktig eller helt eller delvis er ansvarsfri av juridiske grunner, f.eks. på grunn av sjølovens begrensingsregler, må utgiftene i prinsippet dekkes av kommunen. Staten vil imidlertid vanligvis refundere kommunens utgifter etter retningslinjer i rundskriv TA-1565/2003 *Kommunal beredskap mot akutt forurensning: En veiledning til kommunene og de interkommunale beredskapsregionene* (<http://www.sft.no/publikasjoner/vann/1565/ta1565.pdf>)

Tap av personlige effekter under aksjoner

Tap av personlige effekter erstattes for statsansatte etter gjeldene regler i statens personalhåndbok. Samme bestemmelser brukes for øvrige mannskaper som er innkalt til aksjoner.

5.8 Føringer for statlige økonomiske vederlag (statsgaranti)

KYSTVERKET
HOVEDKONTORET

Adressater iht liste

Deres ref Vår ref Arkiv nr Saksbehandler Dato 17.07.2008
08/00443-1 602.0

Økonomisk vederlag og garanti til kommuner i forbindelse med aksjoner mot akutt forurensning

Kystverket vil med dette brevet informere kommuner og interkommunale utvalg mot akutt forurensning om gjeldende praksis om statlig tilståelse av økonomisk garanti for dekning av utgifter påført kommuner/LUA i forbindelse med aksjoner mot akutt forurensning.

1 Bakgrunn
Dette brevet erstatter brev fra SFT 4. oktober 1995 om samme sak. Dersom opplysninger i dette brev avviker fra opplysninger i brev fra SFT av 28. januar 1994 eller vedler av 11. september 1998, "Kommunal beredskap mot akutt forurensning, en veiledning for kommunene og de interkommunale beredskapsregionene" (TA-4565/1998, oppdatert august 2003), gjelder dette brevet. Kystverket arbeider med å utarbeide en veileder for administrative rutiner under aksjoner mot akutt forurensning, og vil distribuere denne til samtlige kommuner når denne er ferdig utarbeidet.

2 Kommunenes ansvar og oppgaver
Kommunen har beredskaps-, aksjons- og bistandsplikt i henhold til bestemmelsene om akutt forurensning i forurensningsloven.

2.1 Kommunal beredskap
Kommunen skal i henhold til forurensningslovens § 43 første ledd etablere en beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe, eller føre til skadevirkninger innen kommunen, og som ikke er dekket av privat beredskap.
Kommunene er per i dag inndelt i 34 interkommunale regioner mot akutt forurensning (LUA) for å være bedre rustet til å håndtere akutt forurensning innen eget ansvarsområde. Det er opprettet et interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (LUA) i hver region.

2.2 Kommunal aksjonsplikt
Kommunen har en plikt til å aksjonere overfor alle akutte utslipp der den ansvarlige ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak (forurensningsloven § 46 andre ledd). Aksjonsplikten gjelder selv om uheldsombefarret går ut over det som kommunen normalt har plikt til å bygge opp en beredskap mot iht. den kommunale beredskapsplikten. Dette kan være tilfeller der andre

HOVEDKONTORET - BEREDSKAPSAVDDELINGEN - HORTEN

Sentral postadresse: Kystverket, Serviceboks 2, Telefon: +47 07847 Internett: www.kystverket.no
6025 ÅLESUND Telefaks: +47 70 23 10 08 E-post: post@kystverket.no

Besøksadr.: Sentre for marint miljø og sikkerhet, Telefon: +47 33 03 48 00 Bankgiro: 7894 05 08831
Mølleveien 7, HORTEN Telefaks: +47 33 03 48 48 Org Nr.: NO 970 237 572
Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller seksjon.
Akutt forurensning - Telefon 110

ikke kan eller vil aksjonere, når kilden er ukjent eller ved større aksjoner der kommunens beredskap vil inngå som en del av en større statlig aksjonsorganisasjon.

Kommunale mannskaper eller materiell må ikke settes inn i aksjoner som mannskaper ikke har forutsetninger for å mestre faglig eller utstyrsmessig. Helse og sikkerhet for mannskaper skal usansett prioriteres høyt.

2.3 Kommunal bistandsplikt
Ved kommunale aksjoner mot akutt forurensning skal kommunen, så vidt mulig, bistå en annen kommune dersom den anmoder om dette, jf. forurensningslovens § 47 første ledd. Ved statlige aksjoner har en kommune plikt til å bistå med personell og materiell som inngår i den kommunale beredskapen (forurensningsloven § 47 andre ledd) dersom kommunen blir pålagt dette. Ved kommunal aksjon kan staten på samme måte pålegge andre kommuner å yte bistand med sine beredskapsressurser.
Denne bistandsplikten gjelder også ved aksjoner utenfor rikets grenser (forurensningsloven § 47 tredje ledd).

3 Statens ansvar og oppgaver
Staten har flere beredskapsmessige oppgaver hva gjelder akutt forurensning eller fare for akutt forurensning.
Oppgaven med å samordne den private, kommunale og statlige beredskapen til et nasjonalt beredskapssystem ligger Kystverket. I tillegg har Kystverket oppgaven med å sørge for at staten har en tilfredsstillende beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning eller fare for slik forurensning.
Miljøverndepartementet har ansvar for å stille krav til beredskap mot akutt forurensning i kommuner og private virksomheter. SFT godkjenner derfor beredskapsplaner og kontrollerer at kravene holdes.

3.1 Statens operative ansvar
Kystverkets hovedkontor har myndighet til, og ansvar for å overvåke og kontrollere at den ansvarlige for akutt forurensning iverksetter nødvendige tiltak for å begrense skadeomfanget av forurensningen.
For å ivareta det nasjonale beredskapsansvaret, har Kystverket etablert en døgntilgjengelig vaktordning for å motta, behandle og videreforsle meldinger om akutt forurensning. På grunnlag av innholdet i varselet som mottas, vil Kystverket overvåke og se til at den ansvarlige for forurensningen iverksetter nødvendige tiltak samt varsle berørte kommuner/LUA. I tillegg kan Kystverket også, enten på anmodning fra ansvarlig forurensner eller fra kommunen, bistå med faglige råd, materiell eller personell. Kystverket vil kunne yte avtalefestet bistand til private beredskapsorganisasjoner, men vil normalt ikke inngå i deres operative aksjonsledelse.
Den ansvarlige for den akutte forurensningen skal i utgangspunktet selv bekjempe ulykken. I noen tilfeller vil det imidlertid i tillegg være behov for kommunal og statlig innsats. Dersom den ansvarlige ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak, har kommunen/en subsidær aksjonsplikt. Kystverket kan ta helt eller delvis over ledelsen av arbeidet med å bekjempe ulykken og iverksette en aksjon med statlige, kommunale og private ressurser dersom man vurderer at dette er nødvendig. Dersom kommunen, beredskapsregionen eller staten overtar ledelsen av aksjonen, skal dette meddeles skriftlig til alle berørte parter. Dersom en aksjon mot akutt forurensning berører flere regioner, vil Kystverket vurdere å overta aksjonsledelsen.

4 Statlig garanti og støtte
Dersom kommunen iverksetter tiltak på vegne av forurenser iht. forurensningsloven § 46 andre ledd, kan kommunen kreve sine utgifter for tiltakene refundert av den ansvarlige etter forurensningsloven § 76 første ledd. Dersom kommunen har hatt vesentlige utgifter i forbindelse med en slik aksjon, kan kommunen i stedet få vederlag av staten til dekning av sine utgifter, forurensningsloven § 75 fjerde ledd. Kommunene har imidlertid ikke noe krav på å få slikt vederlag.
Dersom kommunen etter anmodning eller pålegg har bistått en annen kommune eller Kystverket iht. forurensningsloven § 47 første til tredje ledd, har kommunen krav på vederlag fra forurensningsmyndigheten (den aksjonerende kommunen eller staten) iht. forurensningsloven § 75 annet ledd.
Det er den ansvarlige forurenseren som skal dekke det offentlige utgifter for tiltak som den ansvarlige selv egentlig skulle ha gjennomført, jf. forurensningsloven § 76 første ledd. Den ansvarlige skal også dekke utgifter til vederlag etter forurensningsloven § 75, som i så fall blir innlemmet i forurensningsmyndighetens refusjonskrav overfor den ansvarlige.
På bakgrunn av dette kan Kystverket gi garanti om økonomisk støtte ved kommunale aksjoner mot akutt forurensning i situasjoner der ansvarlig forurenser er ukjent, eller det er usikkerhet om dennes betalingsvne. Det kan også gis økonomisk garanti til tiltak mot akutt forurensning dersom forurenseren ikke skyldes vanlig virksomhet i kommunen. Ved alle slike hendelser skal kommunen uten opphold aksjonere, selv om en søknad om garanti er til vurdering hos Kystverket. Kommunen vil derfor måtte forsutitere økonomiske utlegg forbundet med aksjon mot akutt forurensning. Et samlet krav skal sendes Kystverket når en kommunal aksjon er avsluttet.
Dersom brannvesenet utfører innsats på skadesstedet, har kommunen krav på dekning av utgifter til brannvesenets innsats på lik linje med andre. Brannvesenet kan ikke på egne vegne fremme krav om refusjon overfor den ansvarlige for forurensningen. Dette må gjøres av kommunens administrasjon.
Det er viktig at de som blir pålagt å delta i aksjonen mot akutt forurensning, dokumenterer samtlige utgifter.

5 Aktuelle situasjoner

5.1 Akutt forurensning som følge av vanlig virksomhet i kommunen
Ved aksjoner mot akutt forurensning som utvilsomt skyldes ordinær virksomhet innen kommunens grenser, kan det gis økonomisk garanti for kommunens utgifter om de overstiger kr 3,- pr innbygger pr. forureningshendelse det aksjoneres mot. Ved beregning av kommunens utgifter tas det hensyn til kostnader ved bruk av eget personell og materiell.
Før gitt garanti innfris må kommunen i rimelig grad ha dokumentert at det ikke er mulig å få dekning fra noen som måtte være ansvarlig for utslippet i dette ligg at kommunen om nødvendig må ta rettslige skritt for å få dekning for sine utgifter for garantien kommer til anvendelse.

5.2 Akutt forurensning som tilfeldig rammer en kommune
Ved aksjoner mot akutt forurensning som ikke skyldes ordinær virksomhet innen kommunen kan det gis økonomisk garanti for nødvendige tiltak fullt ut, herunder økonomisk garanti for dekning av miljøundersøkelser av rapportert akutt forurensning. Det er ved slike hendelser viktig å varsle Kystverket og avklare behovet for tilsagn om garanti.

Ved aksjoner mot akutt forurensning som ikke skyldes ordinær virksomhet innen kommunen kan det gis økonomisk garanti for nødvendige tiltak fullt ut, herunder økonomisk garanti for dekning av miljøundersøkelser av rapportert akutt forurensning. Det er ved slike hendelser viktig å varsle Kystverket og avklare behovet for tilsagn om garanti.

Ved mindre tilfeller forventes det at kommunen selv fremsetter refusjonskrav overfor ansvarlig forurenser for medgitte utgifter dersom forurenser er kjent, jf. overfor om forskjellen på refusjon fra den ansvarlige og vederlag fra staten. Ved større tilfeller der kommunen har hatt vesentlige utgifter i forbindelse med iverksettelse av tiltak på vegne av den ansvarlige, skal samtlige utgifter dokumenteres og spesifiseres i henhold til Kystverkets kontoplan for akutt forurensning og oversendes Kystverket for utbetaling av vederlag som dekning for utgiftene, samt for utarbeiding av Kystverkets refusjonskrav til den ansvarlige.
I begge tilfellene forutsetter Kystverket at det settes opp en aksjonsplan og en økonomisk prognose for nødvendige utgifter som oversendes Kystverket.

5.3 Prøvetaking
Kystverket kan gi økonomisk garanti ved prøvetaking og kjemisk/fysisk analyse av ojeprøver. Forurenser skal betale slike utgifter.

5.4 Skipsvrak
Skipsvrak regnes som avfall så lenge vraket ikke representerer noen miljørisiko av betydning, jf. forurensningsloven § 28. Kommunen har myndighet til å gi pålegg om opprydding og fjerning av skipsvrak som ikke medfører risiko for akutt forurensning, jf. forurensningsloven § 37. Ved fare for akutt forurensning fra skip har Kystverket myndighet. Eier av skipet/havaristen/skipsvraket har i utgangspunktet det totale, operative og økonomiske ansvaret for å hindre, stans, fjerne eller begrense enhver forurensning og dets skadevirkninger knyttet til fartøyet, jf. forurensningsloven § 7. Ofte vil det være den kommunale eller den statlige beredskapen som sørger for de nødvendige praktiske tiltak mot den akutte forurensningen fra skipsulykker, mens forurenser skal bære kostnadene for tiltakene og ved fjerning av skip og skippets last. Iht sjøloven kan reder begrense sitt økonomiske ansvar i følge internasjonale konvensjoner.

5.5 Hvalskrotter mm
Kommunen kan søke om økonomisk støtte fra Kystverket til håndtering av strandet hval, død fisk o.l. dersom dette skaper vesentlige miljømessige ulemper. Det skal inngås avtale med Kystverket før iverksettelse av tiltak. Det refunderes dokumenterte utlegg opp til en økonomisk grense pr. hvalskrott som p.l. er på kr 5000,-. Skrotten skal håndteres og deponeres forsvarlig. Det kan også gis tilsvarende støtte for å unngå stranding av hval. Kommunen skal rådføre seg med Fylkesmannens Miljøvernavdeling (FMVA) og ha akseptert plan før slukt arbeid igangsettes. Kravet skal sendes gjennom FMVA til Kystverket.

5.6 Andre stansadberettigede forhold
Også andre spesielle hendelser kan medføre en akutt forureningsaksjon og dermed berettig til tilskudd. Kystverket må orienteres på forhånd om slike forhold, og vil i hvert enkelt tilfelle vurdere muligheten for statlig tilskudd.

